

Inventarisatie Woon-zorgbehoefte Aandachtsgroepen

Versie 1.1; augustus 2023
O&S, Mathijs Tuynman

Fase 1: de Woonzorganalyse

Opdracht O&S

Geef voor alle aandachtsgroepen in de woonzorganalyse de omvang van de:

- totale doelgroep
- woonbehoefte
- zorgvraag

Voor 2023, 2024 en 2025

De woonbehoefte en zorgvraag in 2 gradaties:

- Zou woning willen hebben \leftrightarrow heeft woning nodig
- Kan zorg ambulant krijgen \leftrightarrow heeft zorg op afroep nodig

Analyse van Zaanstad

- Dus niet voor de regio, Zaanstreek, of MRA

Geel = omvang
doelgroep

Grijs = woonbehoefte

Blauw = zorgvraag

Aandachtsgroepen wetsvoorstel *Versterken regie Volkshuisvesting*

Verplichte taakstelling

- Statushouders

Overige aandachtsgroepen

Aandacht i.h.k.v. kansengelijkheid, voorkomen van zorgbehoefte of onveilige situaties

- Uitstroom Detentie > 3 mnd.
- Ouderen
- Studenten
- Woonwagenbewoners
- Arbeidsmigranten

Wettelijk urgente groepen

➤ Sociaal en/of medische urgentie

- lichamelijke, verstandelijke of zintuigelijke beperking of psychische kwetsbaarheid
- Mantelzorgverleners- en ontvangers
- Stoppende sexwerkers

➤ Uitstroom intramurale instelling

- Maatschappelijke (daklozen) opvang
- Vrouwenopvang / slachtoffers van geweld in huiselijke kring
- Opvang van slachtoffers van mensenhandel
- Beschermd wonen
- Jeugdzorg 18+
- Instellingen klinische geestelijke gezondheidszorg en forensische zorg

De wet verplicht om bovenstaande groepen inwoners op te nemen in de woonzorganalyse.

Wettelijke urgente groepen moeten worden opgenomen in de huisvestingsverordening. Bij de overige aandachtsgroepen mag de gemeente zelf bepalen op welke wijze beleid wordt ingericht om deze groepen te ondersteunen.

Groepering Woonzorganalyse

Verplichte Taakstelling

Statushouders

Wettelijk urgenten

Sociaal medische
Woonurgenties

Mantelzorgers

Mensen met
beperkingen

stoppende
sekswerkers

Wettelijk urgenten

Uitstroom uit intramurale
voorzieningen

Maatschappelijke
opvang

Vrouwenopvang

Beschermd
Wonen

Jeugdzorg 18+;

GGZ

Overige aandachts- groepen

Ouderen

Detentie

Arbeidsmigranten

Studenten

Woonwagen
bewoners

Zaanse ordering

Groep die door wettelijke
ordering heen loopt.

Kwetsbare
jongeren

Notoire
overlastgevers

Leeswijzer: onderzoekscijfers Woonbehoefte

Doelgroep → Meeste gegevens gaan over personen, niet huishoudens

Woonbehoefte → er zijn verschillende gebruikte definities per groep zoals:

- Zoekt een woning, heeft verhuiswens of
- Heeft een woning nodig om bijvoorbeeld uit te kunnen stromen uit een instelling of
- heeft een aangepaste of geclusterde woning nodig die past bij zorgbehoefte.

Woonbehoefte → is *niet* per se behoefte aan een *zelfstandige woning*.

- Hier zijn aantallen personen gekoppeld aan zorgbehoefte zonder uitspraak mogelijke woonvormen.

Woonbehoefte → soms zowel in personen als in woningen aangegeven

- Bij woningen meestal: het aantal personen met woonbehoefte gedeeld door gemiddelde huishoudensgrootte op basis van eerder onderzoek (zie bronvermelding i.v.t.)

Leeswijzer: onderzoekscijfers Zorgbehoefte

Zorgbehoefte → Zorg is psychosociale- en medische zorg.

- Dus niet: uitkeringen, taallessen, schuldhulpverlening.

Zorgbehoefte → “Enige zorgvraag” als mensen zelfstandig kunnen wonen met geplande zorg op afstand

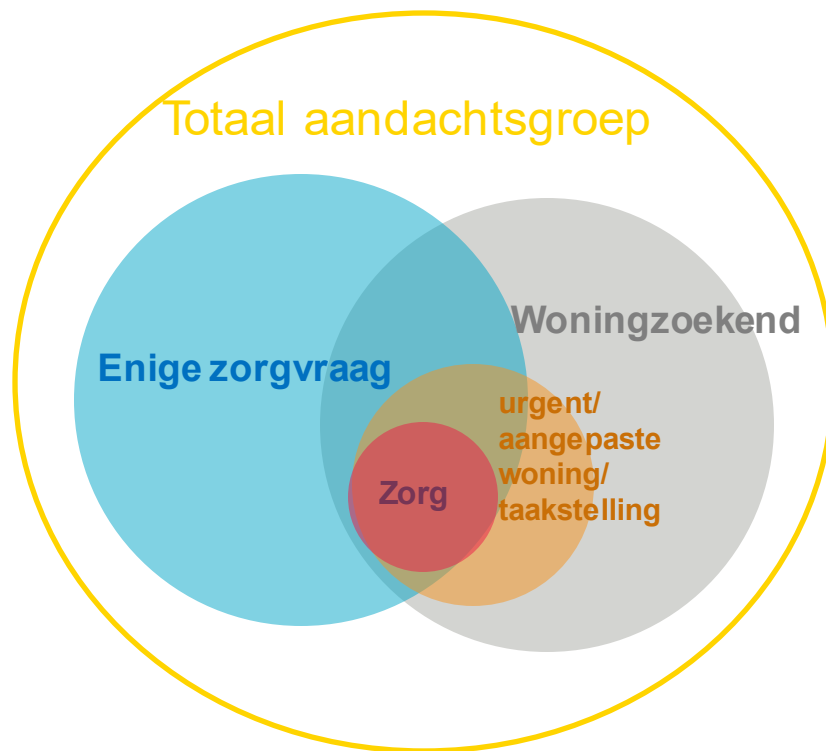
Zorgbehoefte → “24-uurs zorg” is ook ongeplande zorgvraag waardoor er altijd professionele zorgverlening dichtbij moet zijn.

Meeste gegevens in deze analyse zijn gebaseerd op *manifeste* hulpvraag, dus vb. aanvragen of toegekende indicaties.

Er zijn ook mensen die niet weten hoe ze hulp moeten zoeken, geen hulp vragen of weigeren, maar daar wel baat bij kunnen hebben. Deze onbekende groep is niet opgenomen in de analyse.

Conclusies vooraf:

- Niet iedereen van de **totale aandachtsgroep** heeft een woning of zorg/hulp nodig
- Niet iedere woningzoekende heeft een **(professionele) zorgvraag**
- Gegevens zijn niet altijd uit te splitsen naar elke subdoelgroep

Leeswijzer: Schattingen 2023-2025

Basis prognoses → Gebruikte gegevens zijn tot of tot en met 2022

Trendanalyses

- Trends op basis van verloop in het verleden
- Trends 3 jaar “doorgetrokken” met aannames
- Uitgangspunt is CBS-PEARL prognoses
- Leeftijdsopbouw en aantallen

Waarschuwing!

- Een trend is door te trekken als de omstandigheden in de toekomst gelijk blijven.
- Bij effect van het ingezette beleid of maatregelen, veranderen de omstandigheden.
Deze analyse is dus een momentopname.

De getallen in deze presentatie geven geen exacte en met elkaar vergelijkbare weergave omdat:

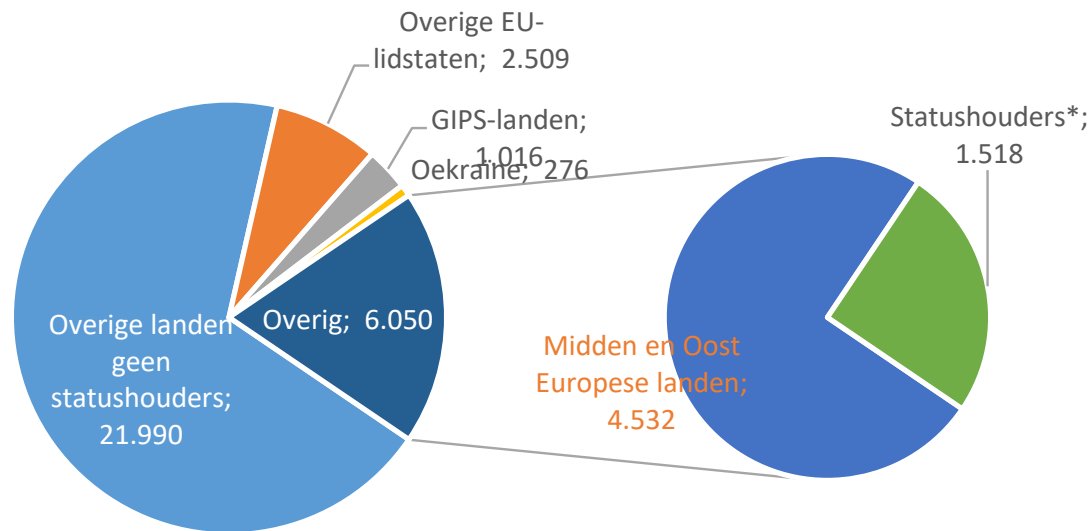
- Bij aanvang onderzoek waren er geen heldere definities. Daarom eigen keuzes gemaakt in omschrijving van de aandachtsgroep en gebruikte databronnen.
- Als goed bruikbare Zaanse data niet beschikbaar was, zijn aannames gedaan op basis van algemeen landelijk onderzoek (gerekend met vergelijkbare verhoudingen)
- Vooruitblik naar 2024 en 2025 is gebaseerd op prognoses. Als omstandigheden veranderen, klopt de prognose niet meer.
- Om enigszins overzicht te houden en schijn van exacte getallen te vermijden, is alles afgerond op 5-tallen
- Cijfers zijn een indicatie met ruime marge.

Verplichte taakstelling

- Statushouders

Algemeen beeld nieuwkomers

Geboortelanden jan 2023

Aandachtsgroepen zijn statushouders en arbeidsmigranten.

Arbeidsmigranten zijn verderop in deze analyse gedefinieerd als **MOE landers** (midden en oost Europa)

Van de totale groep nieuwkomers vallen 6050 inwoners onder de aandachtsgroepen.

Een kwart van deze groep is statushouders, waarbij een wettelijke verplichting is hen binnen een vastgesteld tijdspad woonruimte en een inburgeringstraject aan te bieden.

GIPS= Griekenland, Italië, Portugal, Spanje; *incl. enkele uit Oekraïne en uit EU-lidstaten

Definitie doelgroep en woonbehoefte

Doelgroep

- Is het aantal statushouders dat op 1 januari 2023 in Zaanstad woonde,
- + de taakstelling van 2023: +431
- Dit is basis voor de aanname voor 2024 en 2025

Historisch was de jaarlijkse instroom +250. Dat leek aan de lage kant, omdat er in 2021 reisbeperkingen golden door corona en er nu een grote stroom vluchtelingen het land binnenkomt. VNG verwacht komende jaren even hoge of hogere instroom.

Aanname woonbehoefte

- De woonbehoefte is gelijk aan de taakstelling (iedereen zoekt een woonplek)
- In het eerste jaar wonen statushouders gemiddeld met 2,12 personen op 1 adres. Dit gemiddelde is aangehouden voor berekening van woonbehoefte.
- Na 2 jaar wonen statushouders gemiddeld met 2,7 personen op 1 adres

Aannames zorgbehoefte statushouders

- Ambulante zorgvraag: uit onderzoek* blijkt dat statushouders gemiddeld meer problemen hebben, maar weinig hulp zoeken c.q. niet weten te vinden.
- 24-uurs zorg: door deze lage actieve zorgvraag, is de behoefte aan 24-uurs zorg gelijkgesteld aan die van de gemiddelde Zaankanter
- Aantallen zorgbehoefte zijn voor totale doelgroep, dus ca 1.500 – 2.000 personen

Enige zorgvraag: gemiddeld

Uit onderzoek onder Syrische en Eritrese statushouders blijkt:

- **veel** mentale problemen (PTSS) en
- **veel** lichamelijke klachten (bv hepatitis, diabetes) maar
- **weinig** “gezondheidsvaardigheden” (zoals weg weten in NL zorg), daardoor
- **weinig** hulpvraag en zorggebruik

24 uurs zorg: gemiddeld

- Deze zorg is onmisbaar
- Wordt geïndiceerd via CIZ, toegang is streng gereguleerd
- Blijft schatting doordat deze groep vaker dan gemiddeld de weg in het zorglandschap niet weet te vinden.

Statushouders

Doelgroep = taakstelling 2023 en verwachte taakstelling 2024 en 2025.

Aanname: instroom nieuwe statushouders blijft gelijk aan 2023. Historisch is dat hoger dan gemiddeld (250)

Woonbehoefte: Taakstelling; iedere statushouder heeft een woning nodig en woont in het eerste jaar met 2,12 personen op 1 adres

Zorgbehoefte:
zelfde als gemiddelde Zaanstad; berekend o.b.v.
huidige inwoners 1.518 personen + taakstelling

Statushouders	eenheid	2023	2024	2025	toelichting		
nieuwe statushouders	personen	430	430	430	taakstelling		
woonbehoefte voor nieuwe statushouders	woningen	205	205	205	taakstelling: 2,12		
personen 24 uren zorg	personen	10	10	10	alle statushouders (bestaande + nieuwe)		
personen psychische klachten	personen	175	225	275	alle statushouders (bestaande + nieuwe)		
personen Wmo excl verblijf	personen	45	55	65	alle statushouders (bestaande + nieuwe)		

Wettelijk urgenten (1)

Sociaal en/of medische urgentie

lichamelijke, verstandelijke of zintuigelijke beperking of psychische kwetsbaarheid

Mantelzorgverleners- en ontvangers

Stoppende sekswerkers

Verantwoording omvang doelgroep met beperkingen

Totale doelgroep is gebaseerd op prevalentie onderzoek (gebruik op peildatum)

- Bv enquêtes GGD, SCP
- Psychiatrie: o.b.v. Zorgzwaartepaketten.
- Verstandelijk beperkten: op basis van Wlz
- Modelmatig geschat per gemeente
- Gaat om personen die niet in een instelling wonen

Doelgroep 24-uurs zorg is gebaseerd op cijfers ClZ: aanspraak Wlz

Aantal inwoners Zaanstad met beperkingen (zelfstandig wonend, met en zonder Wlz indicatie)

	2023	2024	2025
Dementie 60+	2.180	2.230	2.280
Licht verstandelijk beperkten	23.810	23.890	23.980
Verstandelijk beperkt	880	880	880
Lichamelijk beperkt	12.720	13.060	13.400
Zintuigelijk beperkt	650	670	700
Angst/ depressie	8.470	8.510	8.550
Psychiatrische aandoening	1.540	1.580	1.610
Niet aangeboren hersenletsel	840	870	890

Cijfers kunnen niet zomaar opgeteld worden!

Aandachtsgroep 'mensen met beperkingen' overlapt met andere groepen dus Inwoners kunnen in verschillende aandachtsgroepen terug komen

- Geen overlap met:
 - 65-plussers met Wlz. Zij zijn geteld bij doelgroep Senioren.
- Wel overlap mogelijk bij:
 - 24-uurs zorg: mogelijk overlap met andere aandachtsgroepen
 - Mensen die uitstromen uit *opvang, detentie of beschermd wonen* hebben vaker dan gemiddeld verstandelijke of psychische problemen
 - Mensen kunnen meer dan één beperking hebben
 - 65-plussers met beperkingen regievoering eigen leven

Als definities vanuit het rijk helder zijn, is vervolgonderzoek raadzaam om opnieuw de omvang te bepalen.

Woonbehoefte mensen met beperkingen is moeilijk vast te stellen

- Geen gegevens over verhuishwens en huishoudensgrootte
- Uit data is alleen te onderscheiden: wel/geen 24-uurs zorg / verblijf in instelling
- Deel krijgt mantelzorg en/of woont bij mantelzorger

Wel bekend:

- Aanvragen woonurgenties 2021, 2022 en eerste half jaar 2023. Op basis hiervan schatting gemaakt.
 - Medische redenen = aanvraag waarbij een arts bepaalt of de woning op medische gronden niet geschikt is
 - Sociale en medische redenen = hier kan overlap zijn met de doelgroepen uitstroom uit intramurale voorzieningen
 - Aanvragen worden lang niet allemaal verleend. Het gaat hier om de behoefte, niet om aanbod.

Ambulante hulp

- Om dubbeltellingen (overlap) te voorkomen, zijn de beperkingen het uitgangspunt
- Bekende prevalentiedata (**Woonzorgwijzer**) bestaat uit schattingen van 14 typen beperkingen, variërend van bv “beperkingen op het gebied van administratie” t/m “beperkingen bij binnenshuis verplaatsen”
 - Meest voorkomende beperking: beperkingen bij daginvulling (24.240)
 - Minst voorkomende beperking: beperkingen grensoverschrijdend gedrag (4.370)
 - Deze aantallen moeten niet opgeteld worden, want mensen kunnen meerdere beperkingen hebben (telt op tot 194.000)

Om overlap te vermijden is voor deze analyse gekozen voor één indicatie t.w. ‘regievoering over het eigen leven’

- deze hulp wordt gegeven door professionele hulpverleners, sociaal wijkteam, jeugdteams, mantelzorgers, of andere (informele) hulpverleners

Lichamelijke, verstandelijke of zintuigelijke beperking of psychische kwetsbaarheid

Doelgroep = prevalentie zelfstandig wonende mensen met diverse beperkingen

Woonbehoefte: aanvragen woonurgenties medische redenen en medische en sociale redenen en Wachtlijsten Woningnet

Zorgbehoefte:
24-uurs zorg = aanspraak Wlz personen tot 65 jaar. Enige zorgbehoefte = prevalentie beperkingen regie over eigen leven

Mensen met beperkingen		eenheid	2023	2024	2025
Licht verstandelijk beperkten	personen		23.810	23.890	23.980
Verstandelijk beperkt	personen		880	880	880
Lichamelijk beperkt	personen		12.720	13.060	13.400
Zintuigelijk beperkt	personen		650	670	700
Angst/ depressie	personen		8.470	8.510	8.550
Psychiatrische problematiek	personen		1.540	1.580	1.610
NAH	personen		840	870	890
Aanvragen woonurgenties			2023	2024	2025
medische redenen	woningen		50	50	50
medische en sociale redenen	woningen		250	255	255
Wachtlijst woningnet zorg/ aanleunwoningen			120	120	125
Wachtlijst woningnet GEB/rolstoel	woningen		95	95	95
zorgbehoefte			2023	2024	2025
24-uurs zorg	personen 0-64 jr		940	990	1.070
beperkingen regievoering eigen leven	personen		17.610	17.720	17.830

GEB= geringe
ergonomische
beperking

Mantelzorgers

Doelgroep: alle mantelzorgers (minstens 8 u/wk, 3 maanden mantelzorg, o.b.v. Zaanpeiling)

Woonbehoefte:

- aantal aanvragen woonurgentie op grond van mantelzorg
- aanspraken Wlz partnerverblijf

Zorgbehoefte:

16% van de mantelzorgers voelt zich zwaar belast door de mantelzorg

Mantelzorg	eenheid	2023	2024	2025
Alle mantelzorgers	personen	16300	16300	16700
Aanvragen urgentie mantelzorg	woningen	5	5	5
Wlz partnerverblijf	woningen/ plekke	15	15	15
Zwaar belaste mantelzorgers	personen	2640	2640	2710

Stoppende sekswerkers

Doelgroep: unieke advertenties van onvergunde sekswerkers in Zaanse woonplaatsen, geteld door Scharlaken Koord*

Woonbehoefte

12 intensieve uitstaptrajecten in Zaanstreek-Waterland in 2022, waarvan naar schatting 5 in Zaanstad.

Aanname: zij hebben allemaal een woning nodig

Zorgbehoefte:

Evenveel zorgbehoefte als gemiddelde Zaanse inwoner 20-40 jaar

degenen met intensief uitstaptraject hebben 24-uurs zorg nodig.

Sekswerkers	2023	2024	2025
Totale doelgroep	440	450	475
Woningen voor uitstroom	5	5	5
intensieve uitstaptrajecten	5	5	5
Wmo excl verblijf	10	10	10
Psychische klachten	65	65	70

Wettelijk urgenten (2)

Uitstroom intramurale instelling

Maatschappelijke (daklozen) opvang

Vrouwenopvang / slachtoffers van geweld in huiselijke kring

Beschermd wonen

Jeugdzorg 18+

Alle woon- en zorgbehoeften zijn berekend op **aanname** dat er *niets verandert* (0-scenario)

- Instroom en uitstroom blijft gelijk
- Het aantal instellingsplekken blijft gelijk (geen afbouw intramurale zorg meegenomen)
- Aannemelijk is dat mensen in dit scenario langer in instellingen blijven dan nodig is. Indien er woningen beschikbaar komen voor uitstroom, daalt de omvang van de doelgroep. Dit is niet doorgerekend.

Maatschappelijke opvang dakloze personen

Doelgroep: alle personen die in een jaar gebruik hebben gemaakt van nachtopvang, winterkoude opvang, maatschappelijke opvang, overbruggingsopvang voor gezinnen, of die op een wachtlijst stonden, en bankslapers bekend bij Straathoekwerk.*

Woonbehoefte: volgens schattingen van Stedelijke toegang stroomt 80% van de personen die verblijven in langdurige opvang of beschermd thuis door naar beschermd wonen (en worden meegeteld bij BW).

De rest heeft per definitie een woning nodig.

Aanname: degenen die niet langdurig opgevangen worden, blijven 1 jaar dakloos.** De woonbehoefte is dus jaarlijks.

Zorgbehoefte: alle dakloze personen hebben opvang nodig, maar alleen degenen in langdurige opvang voor Multi problematiek, Housing First of beschermd thuis krijgen 24-uurs zorg. De rest noemen we 'enige zorgvraag': zij krijgen nachtopvang of kortdurende opvang + enige begeleiding

Dakloze personen	2023	2024	2025
Totale doelgroep	185	185	190
Woningen voor uitstroom	110	115	115
B. Thuis, H 1st, langd. opv	70	75	80
enige zorgvraag	115	115	120

* Er zijn waarschijnlijk meer dakloze personen, bijvoorbeeld mensen die illegaal in Nederland verblijven, of die zich niet melden. Die komen niet in deze cijfers voor omdat ze geen gebruik maken van genoemde wachtlijsten en opvang.

** Deze aanname moet nader onderzocht worden.

Vrouwenopvang (na huiselijk geweld)

Doelgroep: aantal intakes Blijfgroep Zaanstreek-Waterland, schatting 61% daarvan woont in Zaanstad

Woonbehoefte: gebaseerd op aantal aanvragen van Blijf landelijk plus Blijf Zaanstad

Zorgbehoefte:

De cliënten die op Blijf locatie tijdelijk wonen moeten uitstromen. De anderen die alleen intake hebben gehad ontvangen enige zorg bij huidige verblijfplaats.

Vrouwenopvang	2023	2024	2025
Totale doelgroep	65	65	70
Woningen voor uitstroom	10	10	10
Wonen en zorg geclusterd	15	15	15
Ambulante hulp	50	50	55

Beschermd wonen

Doelgroep: unieke cliënten BW gedurende heel jaar

Woonbehoefte: uitstroom excl. overlijden = langer dan 3 maanden geen beschermd wonen meer. Elk jaar is dat 30% van de BW cliënten. Aanname: 30% stroomt uit naar woning in Zaanstad

Zorgbehoefte:
Alle cliënten wonen geclusterd (Beschermd Thuis) dan wel intramuraal (Beschermd Verblijf) en worden hier geteld als wonen met zorg

Beschermd wonen	2023	2024	2025
Totale doelgroep	245	250	260
Woningen voor uitstroom	75	75	75
Geclusterd/ intramuraal	245	250	260

Uitstroom jeugdzorg met verblijf cliënten 18 jr e.o.

Doelgroep: aantal jongeren van **18 t/m 22 jaar** met (verlengd) verblijf jeugdzorg gedurende kalenderjaar

Woonbehoefte: eind 2022 kreeg 19% van de doelgroep behandeling of woonde in een woon- of leefgroep.
Aanname: zij stromen door naar BW (en worden meegeteld bij BW), de rest stroomt uit naar een zelfstandige woning

Zorgbehoefte: de 19% cliënten met behandeling of in woon-/ leefgroepen krijgen 24-uurs zorg, de rest heeft gemiddelde zorgbehoefte

Uitstroom Jeugdzorg met verblijf 18	2023	2024	2025
18-22 jarigen met JZ met verblijf	130	130	130
Woningen voor uitstroom	105	105	105
Verblijf met behandeling, woon- of leefgroep	25	25	25
Wmo excl verblijf	<5	<5	<5
Psychische klachten	20	20	20

Overige aandachtsgroepen

- Ouderen
- Uitstroom detentie
- Arbeidsmigranten
- Studenten
- Woonwagenbewoners

Senioren

Doelgroep: 65-plussers in Zaanstad

Woonbehoefte:

Verhuishwens: obv 55+ ers met verhuishwens binnen
Zaanstad, gemiddelde huishoudensgrootte 1,50
Geschikte huisvesting: ABF Fortuna 2023

Zorgbehoefte:

aanspraak Wlz: CIZ
Senioren met Wmo exclusief verblijf

Senioren 65+	Eenheid	2023	2024	2025
Totale doelgroep	Personen	29700	30100	31000
behoefte woningen voor senioren met verhuishwens	Woningen	1820	1850	1900
Geschikte huisvesting voor wonen met zorg totaal	Woningen	9930	10290	10670
Nultreden	Woningen	6300	6500	6710
Aangepast	Woningen	2050	2140	2230
Geclusterd	Woningen	1580	1650	1730
behoefte Wlz	Personen	1480	1540	1635
behoefte Wmo excl verblijf	Personen	5820	5975	6225
vitaal	Personen	22400	22585	23140

Uitstroom Detentie

Doelgroep: rapportage Stedelijke toegang, nazorgkandidaten die na detentie (weer) in Zaanstad gaan wonen (woonplaatsbeginsel)

Woonbehoefte: WODC, 2018: landelijk was vóór detentie 13% van de nazorgkandidaten dakloos

Dit percentage genomen om overlap met dakloze personen te voorkomen.

Volgens eigen cijfers was in 2022 24% van de ex-gedetineerden dakloos. Dat is **30** personen, maar zij zijn al meegeteld bij de dakloze personen.

Zorgbehoefte:

Iedereen met woonbehoefte heeft opvang nodig, en wordt geteld als "opvang + hulp"

Rest heeft zelfde zorgvraag als gemiddeld."

Ex gedetineerden	2023	2024	2025
Totale doelgroep	155	160	160
Woningen voor uitstroom	20	20	20
opvang + hulp	20	20	20
Wmo excl verblijf	5	5	5

* Ze krijgen wel allen nazorg, namelijk bij ID, financiën en schulden, werk en inkomen en zorgverzekering

Aannames omvang Arbeidsmigranten

Omvang doelgroep

- In 2020 waren er volgens Decisio in Zaanstad **3.825** arbeidsmigranten ingeschreven
- In Noord-Holland steeg het aantal arbeidsmigranten met **6,1%** per jaar
 - Schatting arbeidsmigranten wonend in Zaanstad op 1 jan 2023: **4.570**

NB mogelijk onderschatting: het aantal MOE-landers in Zaanstad steeg in zelfde periode 2x zo snel (met 12%)

- Dit zijn uitsluitend arbeidsmigranten die ingeschreven zijn in het BRP
- Companen (2020) deed onderzoek in Harderwijk. Zij schatten dat er voor elke 100 ingeschreven arbeidsmigranten nog **60** arbeidsmigranten zijn die niet ingeschreven staan.
 - schatting totale omvang doelgroep = $1,6 \times 4.570 = 7.310$

Ingeschreven arbeidsmigranten, O&S Analyse o.b.v. MOE-landers in BRP:

- **90%** van ingeschreven arbeidsmigranten heeft zelfde woonbehoefte als Zaanstad gemiddeld
 - Geschatte gemiddelde woonbehoefte: 15%
 - WiMRA: 23% van de Zaankanters wil zeker binnen 2 jaar verhuizen, van wie 66% binnen Zaanstad
- **10%** (ingeschreven) arbeidsmigranten woont met 7 of meer personen op 1 adres
 - **aanname**: dat is te krap voor m2, dus allemaal (100%) woonbehoefte (grotere woning)
- Ingeschreven MOE-landers wonen met gemiddeld **3,23** personen op één adres
- Companen, 2020: **20%** van arbeidsmigranten zoekt woning voor 3 jaar of langer
80% voor max 3 jaar

- Bij werkperiode korter dan 3 maanden: geen inschrijvingsplicht bij gemeente (short stay)
(BSN nummer aanvraag via algemeen loket)
- Er zijn 426 short- en mid stay plekken voor arbeidsmigranten in Zaanstad, verdeeld over 3 locaties.
- Groter deel overige niet-ingeschreven arbeidsmigranten wonen in (onder)huur en is onzichtbaar in de cijfers.

Aanname* → 80% van overige groep heeft tijdelijke verblijfsplekken nodig
20% zoekt (eengezins)woning

Aannames zorgbehoefte arbeidsmigranten

Ingeschreven MOE-landers:

Enige zorgvraag: gemiddeld

- ingeschrevenen in BRP zijn de 'bovenlaag' van de MOE-landers
- lijken weg te weten in NL zorg (zorg lijkt niet altijd beschikbaar)
- Kinderen minder ADHD, meer gebitsproblemen en overgewicht dan Nederlandse kinderen

24-uurs zorg: gemiddeld

- NB: dus ook niet ingeschreven arbeidsmigranten is gebruik van 24-uurs zorg gemiddeld
- NB: leeftijdsopbouw niet- ingeschreven arbeidsmigranten is de leeftijdsopbouw geschat op basis van wel ingeschreven MOE-landers

Niet ingeschreven arbeidsmigranten

Enige zorgvraag gemiddeld

Veel problematiek door vaker dan gemiddeld:

- Krap behuist, veel mensen in één woning
- Huiselijk geweld
- Kinderen niet of tijdelijk naar school
- Overlast in de wijk (parkeren, afval, geluid)
- Slachtoffer arbeidsuitbuiting

Weinig hulpvraag en zorggebruik

- Geen (tijdige) toegang tot zorg in NL
 - ✓ Niet iedereen heeft zorgverzekering, aantal wel via uitzendbureau
 - ✓ Tekort huisartsen (staan niet ingeschreven bij vaste huisarts)
 - ✓ Door taalbarrière en onwetendheid
- Wantrouwen overheid en instanties

Arbeidsmigranten

Doelgroep: ingeschreven + niet-ingeschreven arbeidsmigranten.

Ingeschreven: schatting Decisio (2020), met 6,1% toename per jaar.

Aanname: per 100 ingeschreven zijn er 60 niet ingeschreven (Companen, Harderwijk 2020)

Woonbehoefte:

Ingeschreven 21% + 10% die (schatting) 7+ op 1 adres woont.

Niet ingeschreven + nietwonend in shortstay = 100% woonbehoefte
waarvan 20% een vaste woning zoekt en 80% een tijdelijke plek

Zorgbehoefte:

zelfde als gemiddelde Zaanstad. Ervan uitgaande
dat ook niet-ingeschrevenen beroep doen op zorg.

Arbeidsmigranten	eenheid	2023	2024	2025				
arbeidsmigranten, ingeschreven + niet ingeschreven	personen	7.310	7.760	8.200				
arbeidsmigranten met verhuiscwens of in onderhuur	personen	3.640	3.860	4.085				
behoefte aantal woningen (>3 jr)	woningen	225	240	255	3,23 personen per adres			
behoefte aantal tijdelijke verblijfsplekken (< 3 jr)	verblijfsplekke	2.910	3.090	3.265	1 persoon per plek			
personen 24 uren zorg	personen	55	60	60	NB schatting als ook de niet-ingeschrevenen			
personen psychische klachten	personen	940	1.000	1.055	beroep zouden doen op zorg			
personen Wmo excl verblijf	personen	190	200	210				

- Zaanstad heeft wel MBO, geen HBO/WO instelling
- Ingeschreven bij onderwijsinstelling en woont in Zaanstad:

	middelbaar beroeps- onderwijs	hoger beroeps- onderwijs	wetenschap- pelijk onderwijs	totaal
Zaanstad				
2021/'22*	5.009	3.717	1.404	10.130
2020/'21	5.071	3.630	1.334	10.035
2019/'20	5.090	3.366	1.227	9.683

47% woont thuis; 53% is uitwonend

Studenten

Doelgroep: MBO, HBO en WO studenten die ingeschreven staan in Zaanstad. Ze kunnen elders studeren. De afgelopen jaren –met uitzondering van het laatste jaar- nam het aantal studenten in Zaanstad telkens toe. Die stijgende lijn is 'doorgetrokken'.

53% van studenten is uitwonend
Deel van studenten woont ongewenst thuis.
Woonvraag (gewenst/uitwonend) = 1,11 x uitwonend
Aanname: dit blijft komende 2 jaar gelijk

Zorgbehoefte:
Psychische klachten: gemiddelde Nederland 20-30 jarigen
Wmo: gemiddelde Zaanstad 18-30 jaar

Studenten MBO/ HBO/ WO	2023	2024	2025
Woont in Zaanstad	9765	10220	10370
Ongewenst thuiswonend	565	590	600
Psychische klachten	1570	1645	1670
Wmo excl verblijf	115	125	125

Woonwagenbewoners

December 2021:

- 7 bestaande woonwagenlocaties
- 1 woon-/werklocatie voor kermisexploitanten
totaal van **74** standplaatsen.

- Daarvan zijn er 64 in particulier eigendom.
- 10 standplaatsen eigendom bij Parteon

Wanneer er door mutatie een huurstandplaats en/of huurwoonwagen beschikbaar komt, wordt deze niet opnieuw verhuurd, maar verkocht.

Zorgbehoefte

- Vanuit regelgeving mag er geen mantelzorgwoning bij woonwagens geplaatst worden
- Opgave vanuit vergrijzing en langer thuis wonen
- Woningen kunnen moeilijk aangepast worden
- Signalen van onveilig gevoel door vaker dan gemiddeld criminele activiteiten in de buurt/park:
Heeft consequenties voor 'veilig opgroeien' kinderen.
- Openbare verkoop/verhuur heeft grote negatieve invloed op sociale cohesie (mantelzorg mogelijkheden)
- Groep kenmerkt zich door groot wantrouwen naar overheid en zorgverleners (zorgmijders)

Onderzoek 2019: **Woonbehoefte** inventarisatie

- ✓ Er is een behoefte aan 10-12 standplaatsen op korte termijn voor de starters;
- ✓ Er is een behoefte aan 3-5 standplaatsen op middellange termijn voor starters;
- ✓ Er is een behoefte aan 8-10 standplaatsen op middellange termijn voor spijtoptanten;
- Bewoners pleiten ervoor om standplaatsen (huur of verkoop) slechts ter beschikking te stellen aan de doelgroep. Het opnieuw invoeren van het afstammingsbeginsel en het invoeren van een nieuwe wachtlijst kan dit reguleren;
- Het merendeel van de standplaatsen is gebouwd op een breedte van slechts 8 meter (inclusief brandvrije ruimte). De gemiddelde standplaats heeft een afmeting tussen de 200 m²- 250 m²;
- volgens 45% van de deelnemers aan het onderzoek staat hun wagen op dit moment niet brandveilig;
- 44% van de deelnemers zegt niet te beschikken over een bouw- of omgevingsvergunning

Zaanse ordening

Groep die door wettelijke ordening heen loopt.

Kwetsbare jongeren
Notoire overlastgevers

Kwetsbare jonge volwassenen 18-27 jaar

Doelgroep: unieke cliënten Straathoekwerk en Jongerenloket. **Aanname:** 40% van de cliënten Straathoekwerk is ook bekend bij Jongerenwerk.

Woonbehoefte:

Huisvestingsvraag: gemiddeld 80% van cliënten Straathoekwerk heeft huisvestingsvraag. Van wie 40 zwerfjongeren in 2023

Unids: 5 woningen voor jong volwassenen met zorgbehoefte. Stroomden allen uit.*

Zorgbehoefte:

Instroom zgn “plussers” bij Jongerenloket. Zij hebben arbeidsbeperking, diagnose, of speciaal praktijkonderwijs. PLUS 50% (aanname) van de cliënten Straathoekwerk die niet bekend zijn bij Jongerenloket

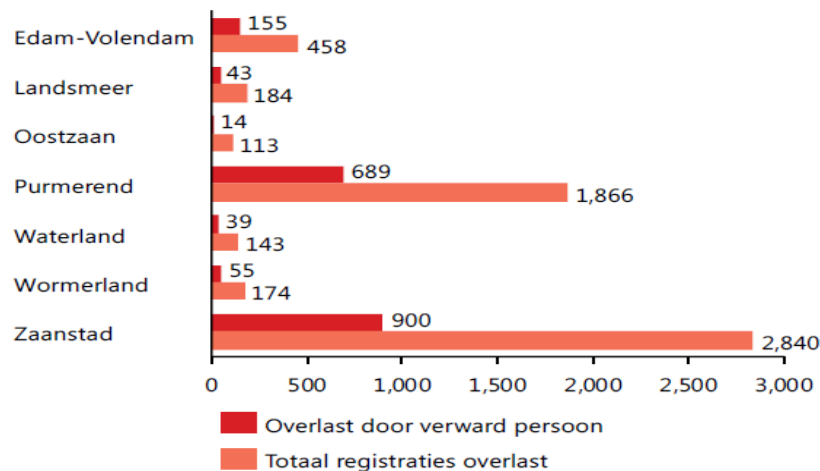
Kwetsbare jonge volwassenen	2023	2024	2025
Totale doelgroep	390	400	410
met huisvestingsvraag	160	165	170
Dakloos	40	40	40
Woningen met zorg voor uitstroom Unids	5	5	5
Zorgbehoefte anders dan school/ werk	195	200	205

** Er zijn ook jonge volwassenen die uitstromen uit beschermd wonen. Zij zijn echter niet meegeteld bij de totale doelgroep, wel bij uitstroom beschermd wonen.*

Verward/ onbegrepen gedrag

Personen met verward/onbegrepen gedrag

Geregistreerde overlast en soort overlast [2022]

- Uit de factsheet personen met verward gedrag en data.politie.nl zijn de aantallen meldingen van personen met verward gedrag gehaald voor de regio Zaanstreek Waterland in 2022.
- In Nederland waren er in 2022 461.092 registraties van overlast. Hiervan ging het 138.711 (30,1%) keer om personen met verward gedrag.
- In de provincie Noord Holland waren er in 2022 69.739 registraties van overlast. Hiervan ging het 22.096 (31,7%) keer om personen met verward gedrag.
- In Zaanstad en Purmerend zijn de meeste meldingen van personen met verward gedrag met respectievelijk 900 en 689 meldingen.

Notoire overlastgevers/ onbegrepen gedrag

Doelgroep: Rode draad sessie, keten Zorg en Veiligheid (nov. 2022)
Zaanstreek- Waterland

54 door de ketenpartners aangedragen personen = omvang doelgroep in ZaWa

Personen waarbij advies is: accepteren en bemoeizorg afbouwen

Analyse van casus 15 personen, tabel = aantal keer score vanuit de 15 casussen

	Wonen	Geestelijke gezondheid	Lichamelijke gezondheid	Zelfverzorging ADL
1. Acute problematiek	6x	2x		6x
2. Niet zelfredzaam	2x	8x	2x	1x
3. Beperkt zelfredzaam	6x	5x	3x	3x
4. Voldoende zelfredzaam			7x	2x
5. Volledig zelfredzaam	1x		2x	3x
	15	15	14 (1x onbekend)	15

Figuur 1. Legenda ZRM schaal

Gemiddelde eindscore per thema:

2. Niet zelfredzaam

- Wonen/huisvesting
- Werk/dagbesteding
- Tijdsbesteding
- Geestelijke gezondheid
- Middelengebruik
- Sociaal netwerk
- Justitie/politie

3. Beperkt zelfredzaam

- Inkomen
- Schulden
- Zelfverzorging/ADL
- Huiselijke relaties

4. Voldoende zelfredzaam

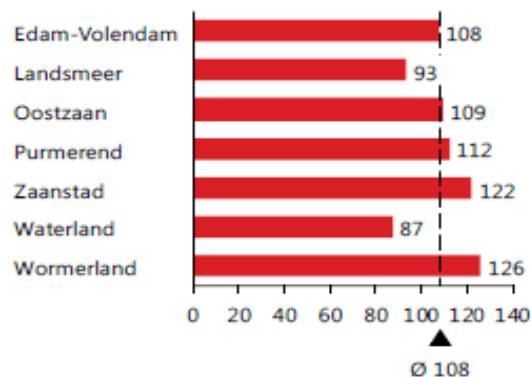
- Lichamelijke gezondheid

Ambulante GGZ

GGZ - Basis GGZ

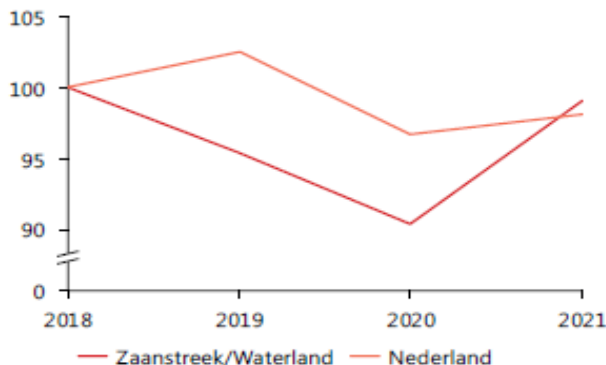
Patiënten Basis GGZ

[Aantal per 10.000 inwoners, 2021]

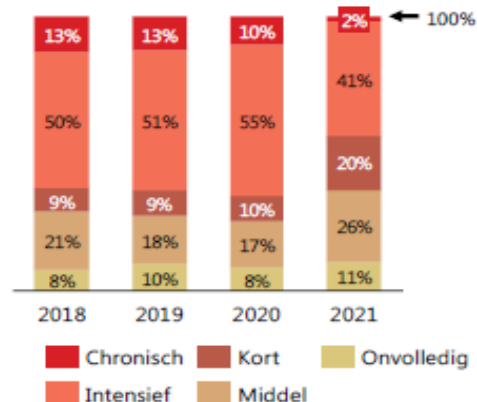
Ontwikkeling patiënten Basis GGZ

[Index]

Patiënten Basis GGZ onderverdeling

[Percentage, Zaanstreek/Waterland]

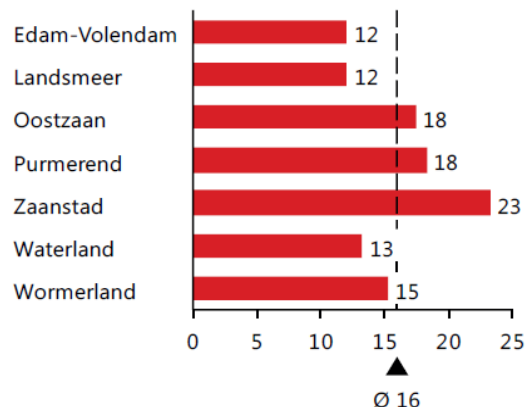

- In Wormerland en Zaanstad zijn het meeste basis GGZ patiënten per 10.00 inwoners met respectievelijk 126 en 122 patiënten. Purmerend, Oostzaan en Edam - Volendam zitten ook boven of op het landelijk gemiddelde.
- Het aantal basis GGZ patiënten in de regio schommelt rondom het landelijk gemiddelde. Ondanks de lager dan gemiddelde aantal patiënten in de regio geven GGZ partijen aan dat door de te lage capaciteit de druk op de toegankelijkheid erg hoog is.
- Binnen de onderverdeling neemt over de afgelopen jaren het aandeel 'Middel' en 'Kort' toe.

GGZ- Specialistische GGZ met verblijf

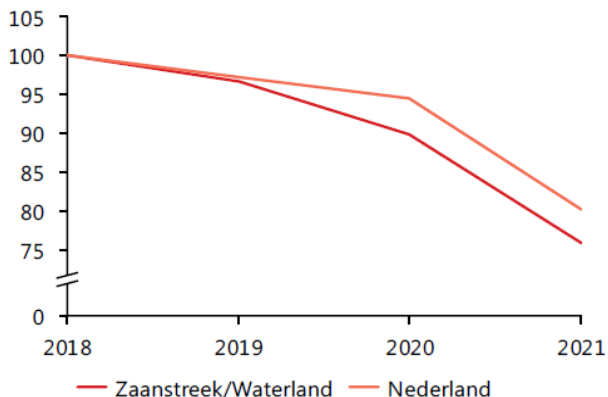
Patiënten Specialistische GGZ met verblijf

[Aantal per 10.000 inwoners, 2021]

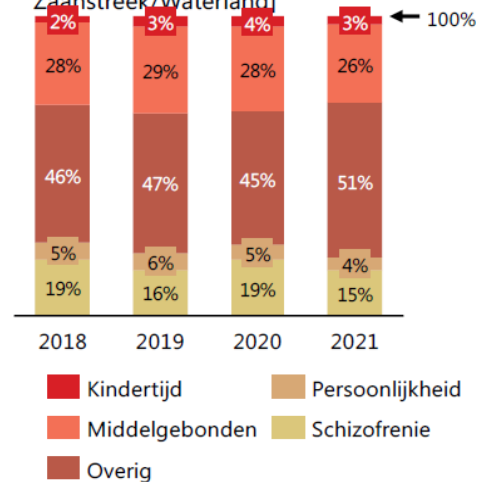
Ontwikkeling patiënten Specialistische GGZ met verblijf

[Index]

Patiënten Specialistische GGZ met verblijf

onderverdeling [Percentage, Zaanstreek/Waterland]

- In Zaanstad, Purmerend en Oostzaan zijn het meeste specialistische GGZ met verblijf patiënten per 10.00 inwoners met respectievelijk 23, 18 en 18 patiënten. Wormerland zit nipt onder het landelijk gemiddelde.
- Het aantal specialistische GGZ met verblijf patiënten in de regio lijkt over de jaren heen lager te zijn dan het Nederlands gemiddelde. Ondanks de lager dan gemiddelde aantal patiënten in de regio geven GGZ partijen aan dat door de te lage capaciteit de druk op de toegankelijkheid erg hoog is.
- Binnen de onderverdeling van de verschillende subcategorieën specialistische GGZ met verblijf zijn er kleine schommelingen over de jaren.

Woonbehoefte urgenties o.b.v. schatting ABF, 2023

Landelijk onderzoek uitstroom verplicht urgenten (ABF, 2023)

- Definitie ABF: uitstroom uit zorginstelling = uit maatschappelijke opvang of instellingen voor verstandelijk, lichamelijk en zintuiglijk gehandicapten, klinische GGZ, klinische forensische zorg, jeugdzorg.
- Beschermd wonen zit dus *niet* in de landelijke cijfers
- ✓ uitstroom uit zorginstellingen is indicatie voor vraag naar woonurgentie op sociaal-medische gronden
- ✓ parameters veranderen de komende 2 jaar niet wezenlijk

Grondslag aanname woonbehoefte: Er zijn in Zaanstad naar schatting 540 bewoners van zorginstellingen

- nl 2.180 personen in institutionele huishoudens (CBS) – 1.040 in PI – 600 in AZC
- Jaarlijks stroomt landelijk 13,1% van de bewoners van zorginstellingen uit naar een woning
- Daarvan 50% naar een woning in de gemeente waar instelling staat
- Deze uitstromers vormen 1 jaar na uitstroom naar schatting een huishouden van gemiddeld 1,47 personen (ABF, bewerking O&S)

Woonbehoefte op basis van aanvragen

woonurgenties Zaanstad

Aanvragen woonurgenties zijn niet gegroepeerd op de doelgroepen, maar op reden.

- Sociale redenen: bv na echtscheiding, maar ook als woning gedwongen wordt verkocht, of bij huisuitzetting wegens huurachterstand of overlast
- Uitstroom: woning nodig omdat persoon uitstroomt uit instelling
- Dakloos: opgeteld bij sociale redenen
- “Sociale en medische redenen”: kan zowel mensen met beperkingen betreffen als uitstroom intramuraal
- Een aanvraag wordt lang niet altijd verleend. Het gaat hier om behoefte en niet om het aanbod.

Aanvragen woonurgenties sociale redenen en uitstroom

Vraag naar woonurgenties sociale redenen en uitstroom		2023	2024	2025
Schatting ABF excl BW	personen	70	70	75
Schatting ABF excl BW	woningen	50	50	50
Aanvragen uitstroom	woningen	5	5	5
Aanvragen sociale redenen	woningen	85	85	90
Aanvragen sociale en medische redenen	woningen	265	270	285

Bronnen

Gebruikte onderzoeken

Gebruikte landelijke onderzoeken

- ABF, monitor studentenhuisvesting [LMS - Voorwoord - Nederland \(incijfers.nl\)](#),
- Bleeker, Y., en G. van den Braak (2021), *De Nederlandse seksbranche. Een onderzoek naar omvang en aard, beleid, toezicht en handhaving*. Amsterdam: Regioplan.
- Decisio, Factsheet arbeidsmigranten Noord-Holland [PowerPoint-presentatie \(decisio.nl\)](#)
- DJI, [Uitstroomcijfers | Over DJI | dji.nl](#)
- KPMG, [Monitor dak- en thuisloosheid | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)
- Pharos, diverse factsheets: [Kenniskbank – Pharos](#)
- Steegman, S. (2022), [Monitor Internationals MRA \(decisio.nl\)](#)
- Stuart-Fox, M., T. Kleinepier en B. Blijlie (2023), *Verkenning woonsituatie en instroom urgentiegroepen 'Wet versterking regie volkshuisvesting'. Onderzoek naar de woonsituatie van uitstromers uit instellingen en statushouders*. Delft, ABF Research.
- VNG, [Ledenbrief met kenmerk U202300344](#) d/d 4 mei 2023
- Woonzorgwijzer: <https://woonzorgwijzer.nl/>
- WiMRA: [PowerPoint-presentatie \(metropoolregioamsterdam.nl\)](#)
- Willems, J. en W. Faessen (2023), *Wonen met zorg Gemeente Zaanstad*. Delft: ABF Research
- Wissink, J., K. Klouwen, en S. Steegman (2020), *Onderzoek huisvesting arbeidsmigranten Harderwijk*. Arnhem: Companen.